

INTERVJU / Dalibor Matanić, režiser serije Novine

HTV je klerikalni in desničarski medij

Tina Bernik

Onvinah, hrvaški seriji, ki jo je režiral Dalibor Matanić, se je govorilo, še preden je prišla na hrvaško nacionalno televizijo. Ne samo zato, ker obravnavata korupcijo znotraj medijev ter politike in ker gre za režiserja, ki je pred njo pobiral nagrade s filmom Zenit, ampak tudi zato, ker je spored prišla z zamudo – menda zato, ker je zmotila desnico in Cerkev. »Ko imaš serijo, o kateri piše The Economist, jo moraš dati v prvi plan, ne pa skrivati. Ampak mi smo se že od 90. let navajali na to, da je oblast na Hrvaskem, ki je delovala pod krinko velikega patriotskega pristopa, motilo, če se je naredilo nekaj dobrega, kakovostnega. Očitno še vedno obstaja želja, da se javna televizija uniči.« Serija, ki so jo opazili tudi tuji mediji in produkcijske hiše, je na koncu kljub vsemu prišla na spored, v prihodnjih dveh letih pa si lahko obetamo še dve sezoni.

Novine so se že prevesile v drugo polovico sezone. Ljudje so navdušeni. Kaj pravite na to?

S serijo smo se precej namučili. Hotel sem posnet resno dramsko serijo in me veseli, da so ljudje tako dobro sprejeli takšen format, čeprav so se v zadnjem času zelo navadili na površne stvari.

Serijo so dobro sprejeli tudi novinarji tiskanih medijev, o katerih pravzaprav govor.

Imeli smo dober pedigree, kar zadeva novinarstvo. Ivica Đikić, ki je napisal scenarij, že dolgo dela v novinarstvu in je še vedno urednik časopisa. Nebojša Taraba, ki je producent, je bil nekaj časa časopisni novinar, jaz pa sem stalno v stilu z novinarji, tako da smo novinarstvo poznali vsak s svojega zornega kota.

Kaj pa o seriji zdaj, ko so jo začeli predvajati, pravijo na hrvaški televiziji in kakšna je gledanost serije?

To je nekaj, kar vedo samo na HTV. HTV je zaradi čudne politike, ki se je dogajalo tam, zelo padla gledanost. Ljudje so se začeli izogibati, ima pa vsak dan več gledalcev na svoji spletni platformi. Zdaj jih je tam že več kot 230.000, najbolj gledana na njej pa je serija Novine.

Ali potem več ljudi gleda serijo na tej platformi kot na televiziji?

Ne vem, koliko jih serijo gleda na televiziji, je pa dobro to, da jo na platformi lahko gledajo tudi ljudje iz širše regije, ki si na njej lahko pogledajo tudi vse prejšnje epizode.

Ste kdaj razmišljali, da bi naredili serijo za kakšno večjo tujo televizijo?

S tujci že sodelujem, vendar o tem še ne morem govoriti. Kar mi je zanimivo, je to, da iz naše serije poskuša narediti remake izraelska produkcijska hiša Keshet, ki je producirala tudi serijo Hatufim, po kateri so Američani naredili Domovino (Homeland), sicer pa mi je trenutno najpomembnejše to, da se lotimo druge sezone, ki bo nadaljevanje zgodb iz prve sezone, a na neki popolnoma drugi ravni.

Potem že ustvarjate drugo sezono?

Da, serija bo imela tri sezone. V prvi sezoni je fokus na novinarjih, v drugi na politikih, v tretji pa na sodstvu.

Bolj ali manj bodo v njej nastopali isti liki, spremenjal se bo samo fokus, tako da bomo ponudili celovit vpogled v družbo in njene segmente: novinarje, ki se bojujejo za resnico, politike,



Dalibor Matanić je minuli teden gostoval na 7. izdaji monografskega filmskega festivala Nagrada Darka Bratine, kjer mu je Kinoatelje, ki organizira festival, podelil nagrado Darka Bratine. Poklon viziji 2016. Bojan Velikonja

HTV se ljudje še vedno izogibajo, ker je videti kot nekakšen klerikalni, desničarski medij, ki na svojem programu ves čas prikazuje maše, ki nimajo nobene zveze več z modernim življenjem.

ki se bojujejo za oblast, moč, in sodstvo, ki to kaznuje ali ne.

Torej gre za podoben pristop, kot so ga imeli Američani pri produkciji Skrivena naveza?

Meni je vsaka primerjava s Skriveno navezo največji kompliment in je v nekih malih podrobnosti res mogoče najti nekaj podobnosti, vendar pa sem kot režiser poskušal narediti popolnoma avtonomno delo.

Vam je boljša primerjava s Skriveno navezo ali s skandinavskimi serijami, s katerimi novinarji radi primerjavo Novine?

Primerjave s skandinavskimi serijami so kompliment, vendar pa skandinavskih serij sploh nisem kaj dosti gledal. Še najbolj sem se naslanjal na ameriški film 70. let, torej na filme, ki so jih snemali William Friedkin, Alan J. Pakula, Sidney Lumet, Francis Ford Coppola, ki so se ukvarjali s korupcijo v družbi.

Edina pripomba, ki sem jo slišala na račun serije Novine, je ta, da ji manjka malo humorja.

Humorja je v njej toliko, kot ga dopušča življenje. Humor na silo pa bi bil

po mojem mnenju preveč. Moja želja za drugo sezono je, da bi bilo v njej že več nasilja, da pokažemo, kaj se zgoditi, ko politiki namesto svoje lepe maske in postanejo zelo zelo primitivni.

Kako ste našli lokacije za snemanje? Ena je stavba v Zagrebu, v kateri je bil prej Večernji list, druga mesto Reka. Večernji list je veljal za simbol novinarstva v Zagrebu, v stavbi, kjer je bil prej, pa je bila tudi kavarna, kjer so se zbirali vsi novinarji, kadili, pili, zato smo tam poleg redakcije ponovno naredili tudi kavarno. Reka pa je bila moja absolutna želja, tako zaradi vseh novinarskih zgodb, ki so se dogajale tam, in zaradi multikulturnosti, ki jo ima Reka, ki v vizualnem smislu prekaša vsa druga mesta. Multikulturalisti, odprtosti, kakršna je v Reki, na Hrvaskem v zadnjem letu ne srečujemo prav pogosto. Na Reki ne sprašujejo, katere narodnosti si, kakšnega političnega prepirčanja, ampak enostavno poskušajo živeti svoje življenje. Poleg tega so tudi odprtji do snemanja in ne žalijo, ne mečejo kamena vate, ampak so veseli, da nekdo snema v njihovem mestu. Reka in Zagreb sta dva različna svetova.

Kakšen pa je Zagreb?

Zagreb postaja zelo nemilosten. Ima se za zelo urbanega, v resnicu pa je, tako kot veliko drugih mest, neurban, zaprt. Nima odprtosti, kot jo imajo na primer Split, Reka, Pula. Ta mesta so veliko bolj zanimiva, tamkajšnji ljudje pa ne nasedajo političnim floskulam.

Menda je bila serija Novine končana že februarja, nato pa je trajalo več kot

pol leta, da je končno prišla na spored. Kaj se je dogajalo?

Ne, snemanje je potekalo od februarja do maja, postprodukcijo pa smo končali julija. Nato smo serijo predstavljali po filmskih festivalih in želeteli, da bi na HTV prišla na spored v začetku sezone, septembra. Odločitev, da je ni bilo, lahko pripisete prejšnji upravi, ki je bila katastrofalna in kriva za padec kakovosti HTV in uničenje tretjega programa. Kar je bilo takrat dobro, je to, da so se v boju za serijo in to, da je ne bi postavili v slab termin, združili vsi novinarji na HTV in prispevali k temu, da smo dobili prime time termin. HTV se ljudje še vedno izogibajo, ker je videti kot nekakšen klerikalni, desničarski medij, ki na svojem programu ves čas prikazuje maše, ki nimajo več nobene zveze z modernim življenjem. Stvari se z

pojavljajo, ki je gradili tudi na realnih ljudeh. Like smo napisali nepovezano s tem, kar se je dogajalo, ko smo začeli snemati serijo, pa so se v družbi začele dogajati stvari, ki so bile podobne dogodkom v seriji, čeprav smo se izognili temu, da bi spominjali na kar kolik, kar se je dogajalo v resnicu. Če se dogodilo prejšnje leto, ko smo imeli na oblasti primitivce.

Nekateri namigujejo, da ste like iz serije gradili tudi na realnih ljudeh. Like smo napisali nepovezano s tem, kar se je dogajalo, ko smo začeli snemati serijo, pa so se v družbi začele dogajati stvari, ki so bile podobne dogodkom v seriji, čeprav smo se izognili temu, da bi spominjali na kar kolik, kar se je dogajalo v resnicu. Če se dogodilo prejšnje leto, ko smo imeli na oblasti primitivce.

Primerjave s skandinavskimi serijami so kompliment, vendar pa skandinavskih serij sploh nisem kaj dosti gledal. Še najbolj sem se naslanjal na ameriški film 70. let, ki se je ukvarjal s korupcijo v družbi.

novo oblastjo in novo ministrico kulturne zdaj počasi spreminjajo na bolje, ampak bo trajalo še nekaj mesecov, da se bodo vrnile prejšnje stanje. Ko imaš serijo, o kateri piše The Economist, jo moraš dati v prvi plan, ne pa skrivati. Ampak mi smo se že od 90. let navajali na to, da je oblast na Hrv-

askem, ki je delovala pod krinko velikega patriotskega pristopa, motilo, če se je naredilo nekaj dobrega, kakovostnega. Očitno še vedno obstaja želja, da se javna televizija uniči.

Kaj jih je pravzaprav motilo pri Novinah? Cerkve v seriji ni bilo veliko ...

Počakajte še malo ... Sicer pa mislim, da to ni bil glavni razlog. Mislim, da se je dogajalo zaradi nesposobnih ljudi, ki jih moti vse, kar ljudje hvalijo. To se zgodi, ko na oblast pridejo nesposobne, kar se je na Hrvaskem zgodilo prejšnje leto, ko smo imeli na oblasti primitivce.

Nekateri namigujejo, da ste like iz serije gradili tudi na realnih ljudeh. Like smo napisali nepovezano s tem, kar se je dogajalo, ko smo začeli snemati serijo, pa so se v družbi začele dogajati stvari, ki so bile podobne dogodkom v seriji, čeprav smo se izognili temu, da bi spominjali na kar kolik, kar se je dogajalo v resnicu. Če se dogodilo prejšnje leto, ko smo imeli na oblasti primitivce.

Primerjave s skandinavskimi serijami so kompliment, vendar pa skandinavskih serij sploh nisem kaj dosti gledal. Še najbolj sem se naslanjal na ameriški film 70. let, ki se je ukvarjal s korupcijo v družbi.

Koliko se vam časopisi v današnjem času še zdijo pomembni? Mislim, da časopisi še niso postalni takšna eksotika, kot so denimo plošče, ampak se mi vse bolj zdijo, da so postalni neka nostalgična stvar nas, ki želimo v rokah imeti nekaj otitljivega, neko komunikacijo z novicami. Čeprav so časopisi pravo novinarstvo, mislim, da so v veliko slabšem položaju kot televizija in spletni portali, ki so veliko hitrejši in veliko lažji za konzumiranje. ×